

Fakta om løk og kadmiium

Tidligere denne måneden prøvde regjeringen å innføre en EU-forordning som ville gjøre det vanskeligere å få solgt løk som er dyrket i området rundt Mjøsa, men en nesten fullstendig opposisjon på Stortinget stoppet innføringen for i år. Hva handler saken om og hvorfor ble den stoppet?

Bakgrunn for saken

- Saken handler om EU forordning 2023/915.
- Innføring i Norge vil endre forskrift om visse forurensende stoffer i næringsmidler.
- Det innebærer en reduksjon av øvre grenser for hvor mye av disse stoffene som kan være i mat og drikke.
- Grensesnittene for ulike matvarer er basert på hva som er antatt mulig å få til og er ment å hensynta lokale forhold i EU-landene.
- Norge må i utgangspunktet innføre regelverket siden vi er del av EØS-avtalen.
- Regler om matvaretrygghet er omfattet av EØS-avtalen selv om jordbruk er utenfor EØS.
- Norge kan forhandle om unntak eller avvise regelverket med henvisning til veto retten.
- På grunn av jordforholdene er en stor risiko for at enkelte partier med løk dyrket ved Mjøsa kan bli avvist ved innføring av de nye grenseverdiene.
- Et flertall på Stortinget har bestemt at innføring av de nye reglene skal utsettes til 1/7/2027.
- Utsettelsen kan bidra til at løkprodusentene ved Mjøsa fortsatt kan produsere løk dersom kartleggingsprosjekter i området blir ferdig i tide.

Kadmium, kosthold og folkehelse

- Kadmium er et helseskadelig tungmetall som skiller seg sakte ut fra kroppen, nivået av kadmiium vil derfor bygge seg opp gjennom hele livet.
- For høye nivåer av kadmiium i kroppen skader

hovedsakelig nyrene, men kan også skade skjelettet og lungene.

- Mest kadmiium finner du i innmat fra dyr, og i skjell og krepsdyr, spesielt i brunt krabbekjøtt. Solsikkekjerner har også et høyt innhold av kadmiium.
- Mesteparten av kadmiiumet vi får i oss gjennom livet kommer allikevel fra mat vi spiser mye av. 27% av kadmiiumet vi blir eksponert for i Europa kommer fra korn.
- Mindre enn 2% kommer fra løk.

Hovedargumentasjon

- Å begrense mengden kadmiium som Nordmenn blir eksponert for er et godt formål.
- Å innføre denne forordningen i Norge vil virke mot sin egen hensikt og øke inntaket av kadmiium i befolkningen.
- Løkprodusenter vil tvinges til å slutte å produsere løk og heller produsere hvete på den samme jorda.
- Hvete tar opp i seg mer kadmiium enn løk, og det foreslåtte grensesnittet for kadmiium i hvete i de nye reglene er over tre ganger så høyt som i løk.
- Det gunstigste for folkehelsen er at det produseres planter med lavt opptak av kadmiium på områder med høy forekomst av kadmiium.
- Et mer egnet tiltak for å redusere inntaket av kadmiium i den norske befolkningen hadde vært å gjøre grep over jordbruksforhandlingene som stimulerer til kalking av kornarealer.